

MAGYAR NEMZETI BANK

Pénzforgalomról mindenkinek 3.

A csoportos beszédés

2009

A csoportos beszédés

2009. július

A Magyar Nemzeti Bank jelen kiadványa kizárólag tájékoztatás célját szolgálja.

A jelen tájékoztató tartalma nem minősül a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 53–56. §-aiban szabályozott jogi iránymutatásnak, ezért jogi ereje, kötelező tartalma nincs.

Ennélfogva a megállapítások jogvitában nem használhatóak fel.

A kiadvány elkészítését irányította: Kóczán Gergely

(Magyar Nemzeti Bank, Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás)

A kiadvány összeállításában közreműködött: Dávid Sándor, Habány Levente,

Helmeczi István

Kiadja a Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hevesi Nóra

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 1789-6371 (on-line)

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
I. Tudnivalók ügyfelek számára	7
1. Mi a csoportos beszédés?	7
2. Mi a különbség a csoportos beszédés és az egyszerű átutalás között?	8
3. Mi a különbség a csoportos beszédéssel és a készpénz-átutalási megbízással („sárga csekk”) teljesített fizetések között?	11
4. Mi az előnye a fogyasztó számára?	12
5. Mi az előnye a beszedő számára?	12
6. Mit kell tennem, hogy csoportos beszédéssel fizethessek?	13
7. Mi a felhatalmazás?	15
8. Hogyan néz ki a felhatalmazó levél, és mire figyeljek oda a kitöltésnél?	15
9. Megadhatom a bank bármely fiókjánál a csoportos beszédés felhatalmazást?	17
10. Szükséges-e személyesen bemennem a bankba a felhatalmazás megadásához?	17
11. Megadhatom a beszedőnél a csoportos beszédés felhatalmazást?	17
12. Hogyan tudom megváltoztatni a felhatalmazásomat?	18
13. Mit tehetek, ha téves felhatalmazást adtam?	18
14. Fizethetem-e más személy kötelezettségét?	19
15. Fizethetek-e devizaösszeget csoportos beszédéssel?	19
16. Van-e részteljesítés a csoportos beszédésnél?	19
17. Jóváhagyhatom-e egyenként a csoportos beszédéseket?	20
18. Miben más az első beszédés?	20
19. Hogyan történik meg a beszédés?	20
20. Mi védi a számlámat a jogosulatlan terhelésektől?	22
21. Honnan tudjuk meg, ha a beszédés nem teljesült?	22
22. Időben tudomást szerezek-e arról, ha esetleg túlszámláz a beszedő?	23
23. Mit tehetek, ha vitatom a szolgáltató által a számlán megjelenített összeget?	23
24. Hogyan tudom letiltani a beszédést?	24
25. Mi történik, ha a beszedő nagyobb összeggel terhelte meg a számlámat, mint ami neki járna?	24
26. Mi a teendőm, ha téves, jogosulatlan terhelést látok a számlámon?	25
27. Hová tudok fordulni panasz esetén?	26
28. Mit értünk bankváltás alatt?	27
29. Mit kell tennem, ha másik számláról kívánom kiegyenlíteni a kötelezettségeimet?	27
30. Mire célszerű odafigyelni bank- vagy bankszámlaváltás esetén?	27
II. Tanácsok beszedőknek	29
31. Mit kell tenni csoportos beszédés alkalmazása esetén?	29
32. Mi a központi nyilvántartás („UGIRO-katalógus”)? Hogyan lehet beszedőazonosító kódot kapni?	29

33. Igénybe vehető-e több banktól is szolgáltatás egyszerre?	30
34. Mit kell tenni egyedi adattartalmú felhatalmazó levél készítésekor?	31
35. Mit kell tenni a beszedőnek a (papíron) benyújtott felhatalmazó levelekkel?	31
36. Honnan lehet megtudni, hogy hova kell továbbküldeni a (papíron) benyújtott felhatalmazó leveleket?	31
37. Honnan lehet megtudni, hogy a kötelezett a bankjához benyújtott egy beszedőt érintő felhatalmazást?	32
38. Mit kell tenni a kötelezett bankjánál benyújtott felhatalmazásokkal?	32
39. Mi történik, ha a fogyasztó és a kötelezett nem ugyanaz a személy?	32
40. Mire kell ügyelni a felhatalmazások törlése során?	33
41. Hogyan (milyen formában) kell benyújtani a beszedést a banknak?	33
42. A számla kiküldését követően leghamarabb mikorra nyújtható be beszedés?	33
43. Mit kell tenni, ha fedezethiány miatt nem teljesül a beszedés?	33
44. Mit kell tenni, ha egyéb okból nem teljesül a beszedés?	34
45. Hol található további információ a csoportos beszedésről?	36
III. Változások a közeljövőben	37
46. Milyen változások várhatóak a közeljövőben?	37
47. Hogyan fog működni a csoportos beszedés visszatérítése?	37
„A csoportos beszedés” című kiadvány készítése idején hatályos, a fizetési mód szempontjából fontos jogszabályok	38
Fogalmi meghatározások	39

Bevezetés

Az elmúlt egy-másfél évtized információtechnológiai fejlődése lehetővé tette a magánszemélyek, háztartások, vállalkozások és az állam rendkívül megnövekedett számú kis összegű pénzforgalmi tranzakcióinak gyors, megbízható, biztonságos és hatékony lebonyolítását a csoportos fizetési módok, azaz a csoportos átutalás és a csoportos beszedés bevezetésével. E kiadvány fókuszába ez utóbbi, a csoportos beszedést állítottuk.

Ha másként nem, de magánszemélyként mindannyian rendszeresen igénybe veszünk közműszolgáltatásokat: villanyt, gázt, vizet, távvezetékes hőt fogyasztunk. Sokan lakáskölcsönt, személyi hitelleket törlesztenek, továbbá telefon- és internethasználati díjakat, különféle biztosításokat és helyi adókat fizetnek. Mindezt általában hosszabb időszakon keresztül, rendszeres időközönként tesszük, általában havi vagy negyedéves gyakorisággal, sokszor azonos összegben.

E szolgáltatások nyújtói – közműszolgáltató vállalatok, bankok, biztosítók, lízingcégek, önkormányzatok, de ide sorolhatók még például a társasházi lakóközösségek is – havonta küldik a fogyasztásunkról és kötelezettségeinkről szóló elszámolásait és a hozzájuk tartozó számlák sokaságát, amelyeket meg kell vizsgálnunk összegszerűségüket illetően, majd azt követően, határidőben ki kell azokat egyenlítőnünk. Ez utóbbi céljából sokan még ma is készpénzt használnak, amely jelentős társadalmi költséggel jár, és amelynek feladása sokszor időigényes, mert személyes megjelenést igényel a befizetőhelyeken.

Azért, hogy mindezen problémáktól és időigényes tevékenységtől megszabadulhassunk, dolgozták ki az ún. csoportos beszedés fizetési módot, amelynek előfeltétele, hogy mind a szolgáltatást nyújtó – más néven a beszedő (például közműszolgáltató) –, mind a szolgáltatás igénybe vevője – a fogyasztó vagy kötelezett – rendelkezzen bankszámlával. Ilyen kedvező helyzetekben ugyanis a fogyasztó felhatalmazhatja saját bankját – egy erre a célra szolgáló nyomtatványon (felhatalmazó levélen) –, hogy a beszedő a szolgáltatásának jogos ellenértékét beszedhesse, a bank pedig kiegyenlíthesse a kötelezett által megjelölt bankszámláról. Annyi ilyen felhatalmazást adhatunk, ahány szolgáltatótól és ahány elkülönülő jogcímen¹ szolgáltatást veszünk igénybe. A felhatalmazás(ok)nak megfelelően így már bankunk veszi át tőlünk azt a fáradságos munkát, amivel havi számláink kifizetése jár.

E fizetési mód használatakor nyugodtak lehetünk, mivel a beszedés minden mozzanatát, így teljes folyamatát, szakszerű, biztonságos és jogszerű voltát egyfelől megfelelő jogszabályokban foglalt eljárások biztosítják, másfelől szabványok támogatják.

A csoportos beszedés – hasonlóan Európa és a világ számos országához – egyre nagyobb népszerűségre tesz szert Magyarországon is, nem utolsósorban azért, mert kényelmes, biztonságos és más,

¹ Például ugyanattól a biztosítótól igénybe vehetünk élet-, lakás-, casco stb. biztosításokat, amelyek mindegyikét külön szerződés szabályozza.

főleg készpénzes fizetési módokkal összevetve hatékony fizetési forma. Hatékonyságát főként annak köszönheti, hogy a felhatalmazás megadását és rögzítését követően a teljes folyamat automatizált.

A fogyasztó szempontjából a fizetési mód előnye, hogy az egy tranzakcióra jutó költsége alacsonyabb a készpénzes tranzakcióénál (például nem kell készpénzfelvételi díjat fizetni), a beszedő által kezdeményezett feldolgozás pedig biztosítja, hogy a kötelezett – vagyis a fogyasztó – nem eshet fizetési késedelembe, így biztosan elkerüli a késedelmi kamatok fizetését.

A fentiek miatt a beszedők gyakran különféle engedményeket biztosító akciókat szerveznek a fogyasztóiknak, sokszor kedvezményekben részesítik azokat az ügyfeleiket, akik e fizetési módot választják, vagy áttérnek más – főleg készpénzes – fizetési módról a csoportos beszedésre.

A továbbiakban – kérdés-felelet formában – részletesen bemutatjuk a csoportos beszedést, törekedve arra, hogy magyarázatainkban közérthető gyakorlati ismereteket adjunk közre, azzal a céllal, hogy az érdeklődők az itt olvasottakat mindennapi pénzügyeik kezelése során is hasznosítani tudják.

Köszönetünket fejezzük ki a Fizetési Rendszer Fórum keretében működő „Csoportos beszedés munkacsoport” szakértőinek, az őket delegáló bankoknak, valamint a GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. szakembereinek, akik munkájukkal, értékes tapasztalatukkal, illetve a készülő füzethez adott értékes hozzájárulásukkal támogatták a kiadvány elkészültét.

I. Tudnivalók ügyfelek számára

1. MI A CSOPORTOS BESZEDÉS?

A hétköznapi élet folyamán számos olyan fizetnivalónk van, amelyek valamilyen rendszerességgel, leggyakrabban minden hónapban és azonos időpontban jelentkeznek. A teljesség igénye nélkül ilyenek lehetnek a közműszolgáltatók (áram, gáz, víz), a telefontársaságok, az internet- és kábeltévé-szolgáltatók számlái, a különféle biztosítási díjak, bank- vagy fogyasztói hitelek törlesztőrészelei, a lakbér vagy a társasházi közös költségek. A szolgáltatók számláinak kiegyenlítésére több módszer közül is választhatunk. Ha számunkra kényelmes, gyors, biztonságos, megbízható és hatékony kiegyenlítést szeretnénk számláinknak, akkor választhatjuk a csoportos beszédést mint alkalmas fizetési módot, feltéve, hogy rendelkezünk bankszámlával, és olyan szolgáltatóval állunk kapcsolatban (a szolgáltatók döntő többsége ide tartozik), aki e fizetési mód alkalmazására hajlandó. Ugyanis ebben a helyzetben fogyasztóként (vagy kötelezettként) egyszeri ügyintézésrel felhatalmazhatjuk számlavezető bankunkat², hogy az adott beszédő – amellyel erről megállapodtunk – javára a felhatalmazás időbeli és – igény szerint – összegkorlátja figyelembevételével fizetéseket teljesítsen az általunk megjelölt bankszámla terhére. A fizetések pontos végrehajtásáról – persze csak akkor, ha mindig biztosítjuk a szükséges fedezetet – bankunk gondoskodik, tehermentesítve minket a különféle szolgáltatók számlái esedékességének figyeléséről úgy, hogy mindezekről ugyanakkor a bankszámlakivonaton részletesen tájékoztat minket. Az internetbankkal rendelkező, vagy a számlaműveletekről SMS-értesítést kérő ügyfelek ennél hamarabb is értesülhetnek a konkrét kifizetésekről.

A beszédő bankja és bankunk között az egyes megbízásokhoz szükséges gyors, megbízható, biztonságos és hatékony információáramlást a megfelelő infrastruktúra – elszámolóház és kommunikációs csatornák –, jogszabályok, továbbá bizonylat- és folyamatszabványok biztosítják.

Egy-egy szolgáltatónak akár rendkívül nagyszámú ügyfele is lehet: vannak több százezer vagy akár több millió ügyféllel rendelkező szolgáltatók is (pl. áramszolgáltató, telefontársaságok), amelyek ezen ügyfelektől havonta várják a kötelezettségük kiegyenlítését. A beszédésnek ez a módja onnan kapta nevét, hogy a beszédő (azaz a szolgáltató) azonos jogcímen, jellemzően havonta egyszerre akár teljes ügyfélköre (fogyasztói) bankszámlái terhére kezdeményezheti a tranzakciót.

Tömören megfogalmazva, a csoportos beszédési megbízás tehát egy olyan fizetési mód, amikor a beszédő (jogosult, vagy kedvezményezett) azonos jogcímmű, tipikusan ún. kis összegű – néhány ezer vagy tízezer forint összegű – követeléseit tartalmazó beszédési megbízásait – általában elektronikusan adatszere útján – juttatja el a számlavezetőjének (beszédő bankjának). A megbízás arra szól, hogy a beszédő bankja, a megjelölt napokon, a kötelezettek (fogyasztók) bankszámláinak megterhelésével

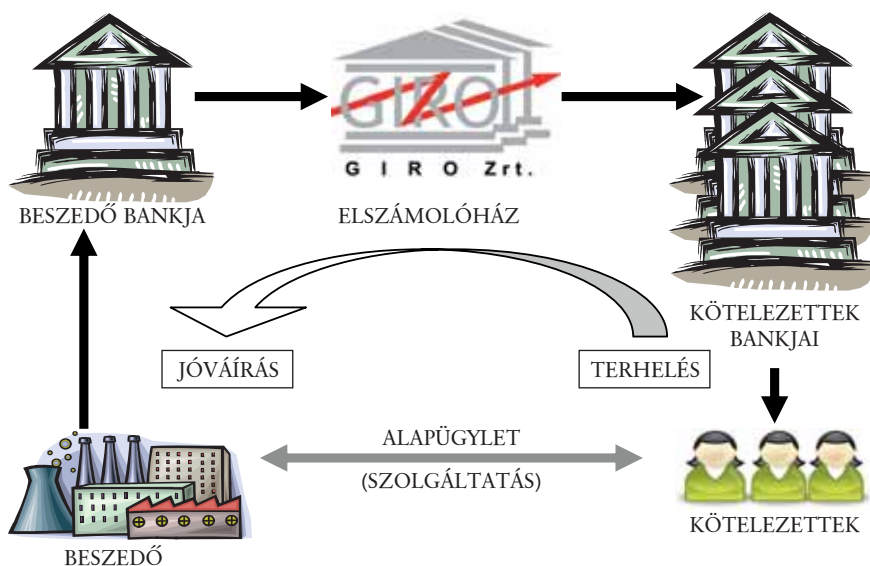
² A továbbiakban jelen kiadványban „bank” alatt bármilyen, teljes körű pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására engedéllyel rendelkező hitelintézetet értünk, tehát a szűkebb értelemben vett bankok mellett természetesen ide tartoznak a takarékk-, illetve hitel-szövetkezetek is.

szedje be a megbízási jegyzékben tételesen felsorolt összegeket, és a beszedett összegeket jóváírja a beszedő számláin.

Csoportos beszedési megbízást az a pénzforgalmi bankszámla-tulajdonos nyújthat be, amely erre a szolgáltatásra vonatkozó szerződést köt számlavezető bankjával, és amelyet az elszámolóház nyilvántartásba vett. A beszedési megbízás benyújtásának feltétele, hogy a csoportos beszedés fizetési mód alkalmazásáról a beszedő és a kötelezettek előzetesen megállapodjanak, illetve a kötelezettek felhatalmazzák a kötelezettek bankjait a beszedési megbízások teljesítésére.

1. ábra

A beszedés egyszerűsített folyamata

Amint látható, a beszedő szempontjából közömbös, hogy a kötelezettek melyik banknál vezetnek bankszámláikat, mivel az elszámolóház bármely bankhoz képes továbbítani az adott bank ügyfeleire vonatkozó tételeket. Elképzelhető, hogy a kötelezettek és a beszedő egyazon bankban vezetnek számláikat. Ebben az esetben az elszámolóház nem kapcsolódik be az ügyletbe, hanem a bank a kötelezett számláját megterheli, a beszedőét pedig jóváírja.

2. MI A KÜLÖNBSÉG A CSOPORTOS BESZEDÉS ÉS AZ EGYSZERŰ ÁTUTALÁS KÖZÖTT?

Az egyszerű átutalás és a csoportos beszedés mint két lehetséges fizetési mód közötti különbséget legegyszerűbben a következő példán keresztül vizsgálhatjuk meg. Minden személygépkocsi-tulajdonosnak negyedévente kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást kell fizetnie. Azt a gépjármű-tulajdonosa (üzemben tartója) dönti el – alapos tájékozódást és mérlegelést követően –, hogy e célból me-

lyik biztosítótársaságot választja. A biztosítási díj fizetésének kötelezettje a gépkocsi tulajdonosa, beszedője az adott biztosító.

Ha a gépkocsi-tulajdonos úgy dönt, hogy átutalással fizeti ki az esedékes biztosítási díjat, akkor minden egyes alkalommal (példánkban minden negyedévben) maga adja meg bankjának e megbízását személyesen vagy ha arra mód van, valamilyen, a bank által biztosított más, pl. telefonos vagy internetes csatorna igénybevételeivel. A bank a hibátlan megbízást az ügyfél által rendelkezésre bocsátott fedezet – nála vezetett bankszámlája – terhére végrehajtja. A biztosító számláját vezető (rendszerint az egy másik) bank – az elszámolóház közreműködésével – a kapott adatok alapján pedig jóváírja a biztosítási díj összegét a biztosítótársaság bankszámláján.

A csoportos beszedés esetében a biztosítási díj fizetésére kötelezett megállapodik a biztosítótársasággal (jogosult), hogy az beszedheti tőle az esedékes összeget annak alapján, hogy arra a gépkocsi-tulajdonos (a biztosított, azaz a díjfizetés kötelezettje) felhatalmazza a bankszámla vezetőjét.

Az átutalási és a beszedési megbízások közötti legfőbb különbség, hogy az átutalásokat a megbízó, vagyis a kötelezett fél, míg a beszedések esetében a tranzakciót (beszedési igényt) – a fizetésre kötelezett fél előzetesen adott felhatalmazása alapján – a jogosult, vagyis a kedvezményezett fél kezdeményezi. A pénz mozgásának az iránya azonban mindkét esetben ugyanaz, tehát átutaláskor a megbízótól, beszedés esetén a kötelezettől a jogosult felé történik pénzmozgás.

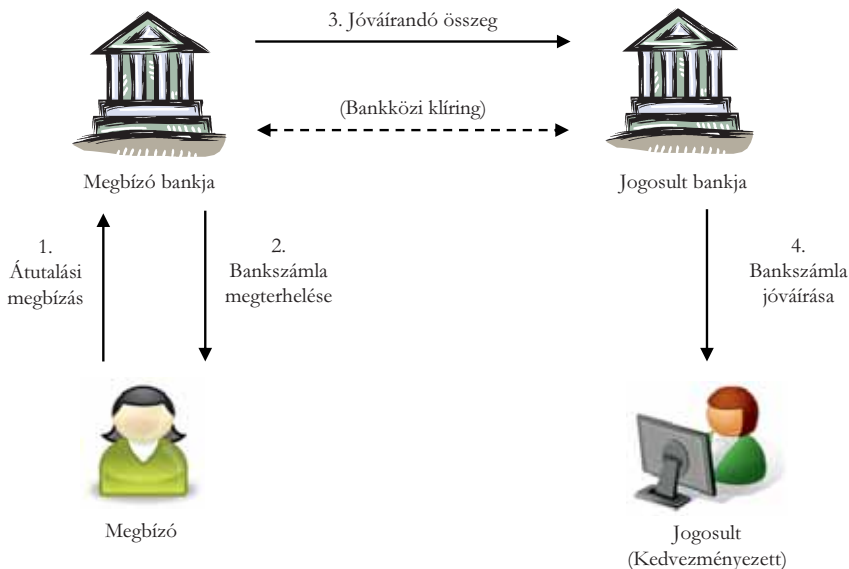
Jogszabályban meghatározott néhány eset kivételével (mint például a jogszabályon alapuló azonnali beszedés, téves könyvelés bankszámlán történő helyesbítése vagy a hitelintézet által felszámított díj) a számlatulajdonoson, illetve a bankszámla felett rendelkezésre jogosultakon kívül a bankszámla felett más nem rendelkezhet. Ezért ahhoz, hogy a jogosult beszedési megbízással hozzájusson a beszedni kívánt pénzösszeghez, szükség van arra, hogy a kötelezett ügyfél (a számla tulajdonosa) erre előzetes felhatalmazást adjon számlavezető hitelintézetének.

Az átutalások és beszedések közötti alapvető különbséget szemlélteti a 2. és 3. ábra.

Az átutalással mint fizetési móddal részletesen foglalkozik az MNB ugyanezen sorozatban megjelent *„Pénzforgalomról mindenkinek – Átutalások”* című tájékoztató füzeté, amely letölthető az MNB honlapjáról.

2. ábra

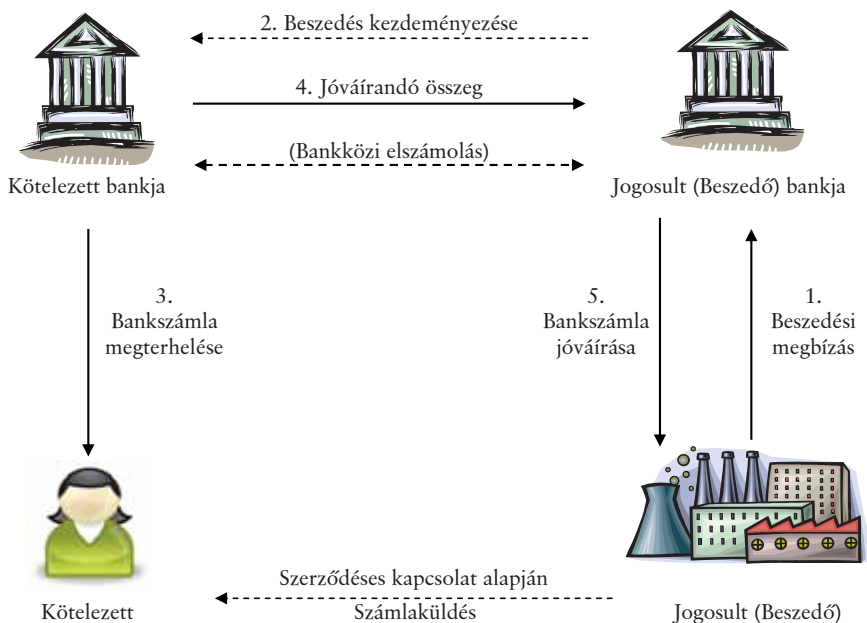
Az átutalás lépései*

* A GIRO Zrt.-t mint elszámolóházat a könnyebb áttekinthetőség kedvéért nem jelöltük.

3. ábra

A csoportos beszedés lépései*

* A felhatalmazás lépéseit és a GIRO Zrt.-t mint elszámolóházat a könnyebb áttekinthetőség kedvéért nem jelöltük.

3. MI A KÜLÖNBÉG A CSOPORTOS BESZEDÉSEL ÉS A KÉSZPÉNZ-ÁTUTALÁSI MEGBÍZÁSSAL („SÁRGA CSEKK”) TELJESÍTETT FIZETÉSEK KÖZÖTT?

Csoportos beszédéskor a beszédés végrehajtásában a beszedőn és a kötelezetten kívül csak bank(ok), valamint az elszámolóház vesz részt, és a fizetés végrehajtásához nincs szükség készpénzre. Készpénz-átutalási megbízás (közkeletű, emiatt a kiadványban is így szereplő néven: „sárga csekk”) használatakor a kötelezett a fizetést készpénz használatával, jellemzően³ a Magyar Posta Zrt. igénybevételével hajtja végre (egy postafiókban történő befizetéssel), aki a befizetett összeg költségeivel csökkentett részét eljuttatja a beszedőhöz.

- Csoportos beszédési megbízással történő fizetéshez tehát nem kell készpénzzel rendelkezni. A bankszámlánkon rendelkezésre álló elegendő fedezet esetén, amely összeg még egy csekély mértékű látra szóló kamatot is hoz – ha különben minden, a felhatalmazásban szereplő feltételnek megfelel a beszédés –, bankunk a beszedő kérésére „automatikusan” végrehajtja számlánk megterhelését, és minden, a művelettel járó egyéb adminisztrációt és információszolgáltatást elvégez.
- A „sárga csekk” feladáshoz pedig nélkülözhetetlen a készpénz, amiről előzetesen gondoskodni kell. Különösen költséges lehet ez a megoldás, amikor a fogyasztók (kötelezettek) bankszámláról veszik fel készpénzkiadó automata (ATM) készülékekből a készpénzt, ahol ilyen napokon ugyancsak sorban kell állniuk. Ennek, valamint a bankpénztári vagy postai kártyás⁴ készpénzfelvételnek nem elhanyagolható költsége van.
- További különbség, hogy a csoportos beszédés használatakor fogyasztóként (kötelezettként) legfeljebb egy alkalommal kell felkeresni személyesen a szolgáltatót vagy bankunkat, amikor a szükséges felhatalmazást megadjuk, illetve benyújtjuk. Sok esetben azonban még ettől is megkímélhetjük magunkat, ha a szolgáltatási szerződés aláírásakor rögtön a csoportos beszédési megbízást választjuk fizetési módként, vagy – ha bankunk ezt lehetővé teszi – adhatunk elektronikus (pl. internetbankon keresztül) is felhatalmazást a csoportos beszédés teljesítésére.
- Ha „sárga csekkel” kívánjuk kiegyenlíteni a beszedők által kiszámlázott összegeket, akkor minden egyes alkalommal fel kell keresni egy alkalmas postai befizetőhelyet. Mivel a beszedők rendszerint saját fogyasztóik részére általában ugyanabban az időpontban küldik ki számláikat, rendszerint azonos vagy közel azonos esedékességi dátumokkal, ezért könnyen előfordulhat, hogy csak sorban állás után adhatjuk fel részükre a szóban forgó számlák ellenértékét. Ráadásul a különböző szolgáltatók számlái általában különböző időpontokban esedékesek, így havonta akár négyszer-ötször is kénytelenek vagyunk felkeresni egy postahivatalt.
- A „sárga csekknek” azonban a fogyasztó számára, kötelezettsége teljesítése szempontjából van egy előnye a csoportos beszédéssel szemben, nevezetesen, hogy a befizetést tanúsító szelvényen szereplő postai bélyegző dátuma számít a teljesítés időpontjának, míg csoportos beszé-

³ „Sárga csekk” befizetése közvetlenül a beszedő banknál is lehetséges.

⁴ Ün. POS terminálon keresztül történő készpénzfelvétel.

désnél a beszedő bankszámláján történő jóváírásának a dátuma, ami az elszámolóházi és az adott banki rendszerek feldolgozási idejéből tevődik össze, és jellemzően egy munkanapot vesz igénybe.

- A „sárga csekket” használók további előnynek gondolják, hogy e fizetési mód ingyenes, míg a csoportos beszedés jellemzően külön díjjal jár. Azonban a csekk előállítási és feldolgozási költsége – ami magasabb a csoportos beszedés díjánál – miután a szolgáltatónak költséget jelent, részletezés nélkül be van építve a számlán szereplő összegbe.

4. MI AZ ELŐNYE A FOGYASZTÓ SZÁMÁRA?

A fogyasztó (kötelezett) számára kényelmes és megbízható, biztonságos készpénz nélküli ügyn-tézést biztosít a csoportos beszedés, mivel a pontosan megadott felhatalmazások kizárják a megadott jogcímtől, összegkorláttól és időbeli érvényességtől eltérő beszedési megbízások teljesítését, hiszen a számlavezető bankok minden beszedési szándék esetén ellenőrzik a felhatalmazás meglétét, jogcímét, érvényességét és a benne foglalt egyéb feltételeket. Az ügyfélnek így nem kell ezzel foglalkoznia, a bankszámlakivonatában pedig pontos, tételes képet kap a sikeres és visszatartott beszedésekről egyaránt. Akár a háztartásokban, akár a vállalkozásokban jól ütemezhetővé válik az e számlákhoz kapcsolódó fizetések kiegyenlítése, ami előnyös lehet a kötelezettek pénzgazdálkodása – azaz a fedezet biztosítása – szempontjából, hatékonyabbá téve így gazdálkodásukat. A kötelezett saját biztonsága érdekében a beszedés összegére vonatkozóan felső értékhatárt jelölhet meg (amelyet meghaladó beszedés teljesítését a bankja mindenképpen visszautasítja), ezen túlmenően a számla kézhezvételét követően letilthatja az adott befizetést. Nem utolsósorban az is előnyös a fogyasztó számára – mivel e fizetési mód kifejezetten bankszámlához kötődik –, hogy olcsóbb, mint azok a fizetési módok, amelyek készpénz használatát feltételezik. Ennek az a magyarázata, hogy ha bankszámlára érkezik a jövedelmünk, de „sárga csekken” kívánjuk a közüzemi díjakat befizetni, akkor előbb fel kell venni a bankszámláról a pénzt, aminek jellemzően nagyobb a költsége, mint a csoportos beszedés díja. Ezen túlmenően a csoportos beszedés használatával biztosak lehetünk abban, hogy nem esünk fizetési késedelembe, így a szolgáltató nem számít fel nekünk késedelmi díjat.

5. MI AZ ELŐNYE A BESZEDŐ SZÁMÁRA?

1. A szabványos pénzügyi tranzakciók a folyamat elejétől a végéig biztosítják a feldolgozás automatizálhatóságát, amely jelentősen gyorsabb feldolgozással és a manuális hibák kiküszöbölésével jár, így a beszedő számára a beszedéssel kapcsolatos költségeket mérsékelheti.
2. A csoportosan beszedett pénzügyi összegek megérkezése kiszámítható, illetve az esetleges hibák kiderítése és kijavítása egyszerűbbé válik, mivel bankjuk a kötelezettek bankjaitól kapott információk alapján pontos képet ad számukra a sikeresen beszedett és különböző okok miatt meghíúsult beszedésekről.

3. A korábban több partnerrel kötött kétoldalú megállapodások helyett a rendszerhez csatlakozóknak elegendő egy (számlavezető) bankkal megállapodni, amely biztosítja az összes többi banknál vezetett ügyfélszámláihoz adott felhatalmazások információinak elérését is a GIRO rendszeren keresztül. Természetesen a beszedőnek lehetősége van több bankkal is megállapodást kötni.

6. MIT KELL TENNEM, HOGY CSOPORTOS BESZEDÉSSSEL FIZETHESSEK?

A csoportos beszedés fizetési mód alkalmazásának általános előfeltétele, hogy bankszámlával rendelkezzen a fizetés kötelezettje (aki általában maga a fogyasztó), valamint, hogy a szolgáltató alkalmazza a csoportos beszedést mint fizetési módot.

További feltétel, hogy a kötelezett (fogyasztó) felhatalmazást adjon bankjának arra, hogy a szóban forgó szolgáltatás díjának kiegyenlítését a bank a kötelezett bankszámlája terhére a felhatalmazásban rögzített feltételek keretein belül, a szolgáltató által benyújtott beszedési megbízás(ok) alapján teljesítse.⁵ A felhatalmazás megadható közvetlenül a kötelezett bankjánál vagy a szolgáltatója (a beszedő) útján.

Lényeges kérdés tehát a felhatalmazás megadása. Ennek klasszikus módja, ha papíron adjuk meg a felhatalmazást. Az erre szolgáló, MNB-rendeletben megjelölt PFNY30 jelű nyomtatványt a 4. ábra mutatja.

Ma már azonban a bankok számos elektronikus csatornát is felkínálnak számunkra éppen azért, hogy az időigényes személyes találkozással járó ügymenettől megkíméljenek minket. Így, ha már van bankszámlánk, és az adott bank felkínálja internetes vagy telebank szolgáltatásai között a csoportos beszedést, akkor megadhatjuk a szükséges felhatalmazást ezek felhasználásával is.

⁵ Érdeemes megjegyezni, hogy a csoportos beszedés fizetési mód, mint szolgáltatás nyújtására a bankok nem kötelesek, tehát elméletben a csoportos beszedés használatának további feltétele, hogy számlavezető bankunk ezt a szolgáltatást nyújtsa ügyfeleinek. Jelenleg gyakorlatilag az összes jelentős magyarországi lakossági hitelintézet nyújtja a csoportos beszedést mint szolgáltatást, tehát ez nem jelent valós gyakorlati problémát.

4. ábra

Felhatalmazólevél

FELHATALMAZÁS CSOPORTOS BESZEDÉSI MEGBÍZÁS TELJESÍTÉSÉRE

1. Bankszámlatulajdonos adatai

Bankszámlatulajdonos neve:

N A G Y N É K I S S M A Z I A N N A

Bankszámla száma:

1 2 3 4 5 6 7 8 - 9 8 7 6 3 2 5 4 - 1 2 3 4 5 6 7 8

2. Jogosult adatai

Jogosult (közszolgáltató, díjbeszedő, biztosító, eladó, stb.) neve:

P É L D A B I Z T O S Í T Ó Z R T

Jogosult azonosítója:

A 5 6 7 8 9 8 7 6

3. Fogyasztó adatai

Fogyasztó (előfizető, biztosított, vásárló, stb.) neve:

N A G Y Á G N E S

Fogyasztó címe:

1 2 3 4 B U D A P E S T M I N T A U . 6 .

Fogyasztó (vagy szerződés) azonosítója a jogosultnál:

8 7 6 5 4 3 2 1

4. Teljesítés adatai

Érvényesség kezdete: 2 0 0 8 - 1 0 - 0 1 vége: 2 0 1 8 - 0 9 - 3 1

Teljesítés felső értékhatára: 2 5 0 0 0 Ft,azaz Huszonöt ezer forint

5. Megbízás jellege

Eredeti megbízás Megszüntetés Módosítása) Érvényesség vége módosítása b) Teljesítés felső értékhatárának módosítása c) Az a) és b) együttes módosítása

6.

Nyilatkozat

Jelen nyomtatvány kitöltésével és aláírásával felhatalmazom MAGYAR MINTA bankot arra, hogy a fentebb megjelölt jogosultat az általam benyújtott felhatalmazásról értesítse, és bankszámlámat a jogosult által benyújtott beszédési megbízás alapján – megbízásom keretei között – megterhelje. Felhatalmazásomat a hátlapon található kiegészítő útmutató ismeretében adtam meg. Tudomásul veszem, hogy a felhatalmazási megbízás elfogadásáról, a beszédés megkezdésének tényleges időpontjáról, illetve elutasításáról és annak okáról a beszédésre jogosulttól a fogyasztó kap értesítést.

Kelt 30., 2008. év 09. hó 15. napNagy

Bankszámlatulajdonos aláírása

Kelt _____, _____ év _____ hó _____ nap

Átvető hivatalos aláírása

PF6/3/V

7. MI A FELHATALMAZÁS?

A felhatalmazás a kötelezett (a szolgáltatásért fizető személy, számlatulajdonos) nyilatkozata, amellyel a számlavezető bankját felhatalmazza arra, hogy a beszedő által benyújtott beszedési megbízás alapján a számláját a beszedő javára megterhelje.

A felhatalmazás nem a beszedőt hatalmazza fel a beszedésre, hanem a bankunkat hatalmazza fel arra, hogy a felhatalmazásnak megfelelő tartalmú beérkező beszedési megbízást bankszámlánkról teljesítse. Ezért a felhatalmazás nem akkor lép hatályba, amikor azt a beszedőhöz benyújtják, hanem csak akkor, amikor azt bankunk befogadta.

A felhatalmazás egy nyomtatvány, amelyet a kötelezettnek kell kitöltenie. Amennyiben a felhatalmazást a bankjánál adja meg, a nyomtatványt a kötelezett a számlavezető bankjától szerzi be.

Felhatalmazást nem csak formanyomtatványon lehet benyújtani a bankunkhoz. Több bank is kínál lehetőséget telefonon és home banking (internetbank) rendszeren történő felhatalmazás megadására. Ilyenkor a fizikai aláírást helyettesíti, hogy a bank a rendszerében az előre egyeztetett felhasználónév és jelszó megadásával azonosítja ügyfeleit.

A beszedő is átveheti a kötelezettől a felhatalmazást, azonban ekkor csak papír alapú, aláírt felhatalmazás adható be. Az ilyen eljárás valamivel hosszabb ideig tart, mert a beszedőnek öt napon belül kell továbbítania a kötelezett bankjához a felhatalmazást, így az a bankunkhoz lassabban ér el.

A fogyasztó és a kötelezett személye sokszor megegyezik, de fontos tudni, hogy olyan számlatulajdonos is benyújthat felhatalmazást, aki vállalja a fogyasztó helyett a fizetést (pl. egy, a fogyasztó nevére szóló szolgáltatást kiegyenlíthet annak házastársa is). Ebben az esetben a fogyasztó az, aki a beszedővel szerződéses kapcsolatban áll, míg a kötelezett a bankszámla tulajdonosa.

8. HOGYAN NÉZ KI A FELHATALMAZÓ LEVÉL, ÉS MIRE FIGYELJEK ODA A KITÖLTÉSÉNél?

A felhatalmazó levél egy szabványos nyomtatvány, amelyet a bankunktól vagy a szolgáltatótól tudunk beszerezni (PFNY30 nyomtatvány, lásd a 4. ábrát). A felhatalmazó levél elfogadható más formában is, de csak a nyomtatvánnyal mindenben egyező tartalommal.

A felhatalmazó levélen kitöltendő adatok a következők:

- (a) bankszámla-tulajdonos neve, a terhelendő bankszámla száma,
- (b) jogosult (szolgáltató, beszedő) neve, azonosítója,

- (c) fogyasztó adatai (neve, fogyasztási címe, fogyasztóazonosítója a jogosultnál), a fogyasztóazonosító kód helyes megadását célszerű ellenőrizni,
- (d) a felhatalmazás érvényességének kezdete, vége,*
- (e) a teljesítés felső értékhatára,*
- (f) a megbízás jellege (azaz, miért tölti ki a nyomtatványt: új felhatalmazást ad, már meglévőt módosít vagy megszüntet, érvényesség végét vagy teljesítés felső értékhatárát módosítja).

A felhatalmazási formanyomtatványt pontosan kell kitölteni. Az aláírásnál figyelni kell arra – különösen akkor, ha a fogyasztó személye eltér a bankszámla-tulajdonostól –, hogy a felhatalmazást mindig a bankszámla-tulajdonos – a hitelintézethez bejelentett módon – írja alá.

Amennyiben internetbanki szolgáltatáson keresztül adjuk a felhatalmazást, az aláírást a bejelentkezési azonosítónk és jelszavunk (PIN-kódunk) helyettesíti. Telebankon keresztül adott felhatalmazás esetén ugyancsak a telebanki azonosítás helyettesíti az aláírást.

Ha kitöltjük a „teljesítés felső értékhatára” mezőt, akkor ügyeljünk arra, hogy a szolgáltatások értéke nagyon gyakran évszakfüggő. Ezért itt olyan összeget kell megadni, amelyik a legmagasabb (pl. gázzámla esetén a téli fogyasztásnak megfelelő) fogyasztás ellenértékét is fedezni tudja.

1. keretes írás: példa teljesítés felső értékhatárának becslésére gázzámla esetén

Átlagos nyári fogyasztása:	5 059 Ft
Átlagos őszi fogyasztása:	7 340 Ft
Átlagos téli fogyasztása:	17 451 Ft
Teljesítés felső értékhatárának állítsa be:	24 000 Ft

Ezzel biztosítható, hogy nem kell minden áremelést követően változtatni a teljesítés felső értékhatárát, így kisebb az esélye, hogy a terhelések visszautasításra kerülnek. Ugyanakkor túlzott összegű téves számlázás miatt sem érhet meglepetés, mert bankunk a beállított értékhatáron felüli terhelést nem teljesíti.

Más esetben, pl. internet-előfizetés fix díjának kiegyenlítésekor megadható a szerződés szerinti pontos összeg a teljesítés felső értékhataraként. Ekkor azonban figyelni kell arra, hogy minden esetleges áremelkedéskor át kell állítani a „teljesítés felső értékhatára” összeget.

* A *-gal jelölt adatok bármikor, tetszés szerint változtathatóak

Az érvényesség vége mező kitöltése akkor lehet hasznos, ha tudjuk, hogy előre meghatározott számú rendszeres fizetési kötelezettségünk van. Ilyen lehet például egy meghatározott ideig fizetendő biztosítási díj vagy hiteltörlesztés esetén annak utolsó törlesztőrészele.

9. MEGADHATOM A BANK BÁRMELY FIÓKJÁNÁL A CSOPORTOS BESZEDÉS FELHATALMAZÁST?

Igen, ez lehetséges. A kötelezett (fogyasztó) saját bankja bármelyik fiókjához benyújthatja a felhatalmazást, vagy valamilyen egyéb, a bank által biztosított csatornán keresztül is megadhatja azt. A bank ezután gondoskodik a beszedő értesítéséről.

A felhatalmazást általában papíron adjuk meg. (Az erre szolgáló PFNY30 jelű nyomtatvány a 4. ábrán látható.)

Ma már azonban a bankok számos elektronikus csatornát is felkínálnak számunkra éppen azért, hogy az időt rabló, személyes találkozással járó ügyintézésről megkíméljenek minket. Így, ha már van bankszámlánk, és az adott bank felkínálja internetes vagy telebank szolgáltatásai között a csoportos beszedést, akkor megadhatjuk a szükséges felhatalmazást ezek felhasználásával is.

10. SZÜKSÉGES-E SZEMÉLYESEN BEMENNEM A BANKBA A FELHATALMAZÁS MEGADÁSÁHOZ?

Általában igen, de van két kivétel.

- Ha rendelkezem internet- vagy telebanki szerződéssel, akkor a bank akár az interneten benyújtott és jóváhagyott, akár a telebanki ügyintéző számára adott felhatalmazást elfogadhatja. Az internetes és a telebankos szolgáltatások igénybevételéről érdemes tudni, hogy lehetősége és módja bankonként eltérő lehet.
- Ha a felhatalmazást a szolgáltatónál adom meg (pl. biztosítás kötésekor az ügynöknek adom át), akkor az átvételt követően az ő kötelessége eljuttatni az eredeti példányt a számlavezető bankomhoz (részletesebben lásd a következő pontban).

11. MEGADHATOM A BESZEDŐNÉL A CSOPORTOS BESZEDÉS FELHATALMAZÁST?

Igen, ez is lehetséges, a beszedőknél is megadhatjuk a felhatalmazást, azonban csak papír alapon. Amennyiben a beszedőhöz nyújtjuk be a felhatalmazást, akkor a beszedő kötelessége, hogy a felhatalmazást, az alapvető ellenőrzést követően (helyes adatokat adtam-e meg) postán továbbítsa a számlavezető bankomhoz.

Ebben az esetben különösen fontos ügyelni a bankszámlaszám helyes megadására, továbbá arra, hogy az aláírás a banknál bejelentett aláírásmintánkkal megegyező legyen.

12. HOGYAN TUDOM MEGVÁLTOZTATNI A FELHATALMAZÁSOMAT?

Egy létező felhatalmazás adatai közül a következő kettőt lehet megváltoztatni:

- a beszédés felső értékhatárát,
- a felhatalmazás érvényességének végét, lejárátát.

A változtatás a gyakorlatban – ugyanúgy, mint az új felhatalmazás megadásánál – egy új nyomtatvány kitöltésével történik (de a nyomtatványon jelezni kell, hogy ez egy meglévő felhatalmazás módosítása).

Amennyiben a fenti két adaton kívül más egyebet kívánunk megváltoztatni (pl. másik számláról kívánjuk teljesíteni a beszédést), azt csak az érvényben lévő felhatalmazás megszüntetésével és új felhatalmazás adásával tehetjük meg.

Fontos tudni, hogy a felhatalmazás azonnali megszüntetését kezdeményezni csak a kötelezett bankjánál (vagyis a saját bankunknál) lehet, a beszédőnél nem.

13. MIT TEHETEK, HA TÉVES FELHATALMAZÁST ADTAM?

A felhatalmazás akkor téves, ha a rajta szereplő adatok valamelyike hibás vagy pontatlan.

A felhatalmazás hibátlan voltát a beszédőnek adott felhatalmazás esetén a beszédő vizsgálja. Amennyiben közvetlenül bankunknak adtuk felhatalmazást, akkor ez a bank dolga. Amennyiben a felhatalmazás hibás, a beszédő ezt jelzi a kötelezett bankjának, aki a felhatalmazást visszautasítja, és erről értesíti a kötelezettet. A hibás felhatalmazást javítani nem lehet, csak új felhatalmazást lehet adni. Kivételt képez, ha téves fogyasztóazonosító vagy beszédőazonosító kód megadása miatt utasítja vissza a beszédő a felhatalmazást. Ilyenkor a kötelezett bankja és a beszédő egymással adategyeztetés során tisztázhatja és javíthatja a tévedést.

A leggyakrabban elrontott adatok a terhelendő bankszámlaszám és az ügyfél-azonosító (fogyasztó vagy szerződés azonosítója a jogosultnál). Ezek jellemzően sok karakterből álló sorszámok, tehát minden esetben gondosan ellenőrizzük, hogy pontosan másoltuk-e rá a nyomtatványra!

14. FIZETHETEM-E MÁS SZEMÉLY KÖTELEZETTSÉGÉT?

Igen, a csoportos beszédés konstrukciója lehetővé teszi ezt, mivel eleve megkülönböztethetővé teszi az adott szolgáltatás fogyasztóját – azt a személyt, aki az adott szolgáltatóval szerződésben áll, és akinek a nevéen szerepel például az adott fogyasztásmérő berendezés – és a kötelezettet (azt a személyt, aki a szolgáltatásért a kiszámlázott összeget megfizeti a szolgáltatónak). A felhatalmazás nyomtatványon mindkét szereplő megtalálható, tehát ha a fogyasztó nem maga a kötelezett, akkor a felhatalmazást értelemszerűen kitöltve egyértelművé tehető, hogy kinek a számlájára nyújtható be a beszédés.

Erre lehet jó példa egy lakás bérlője, aki kötelezettként a bérleti szerződése érvényességi ideje alatt fizeti az igénybe vett szolgáltatásokat – holott a villany, víz, gáz fogyasztásmérők a lakástulajdonos nevéen vannak nyilvántartva a szolgáltatóknál. Következésképpen a beszedő(k) tőle, a bérlőtől jogosult(ak) az általa igénybe vett szolgáltatások után őt/őket megillető összege(ke)t beszedni (ha ő ennek megfelelően ad felhatalmazást a bankjának).

15. FIZETHETEK-E DEVIZAÖSSZEGET CSOPORTOS BESZEDÉSSSEL?

Jelenleg nem, mert a hazai fizetési rendszer csak a forintfizetések elszámolását és teljesítését teszi lehetővé. A csoportos beszédés pedig egyértelműen a forintfizetések lebonyolítására szolgáló fizetési mód.

A közeljövőben azonban számíthatunk arra, hogy az euróban történő beszédésekre létrejön egy olyan egységes fizetési modell az Európai Gazdasági Térségben, amely alkalmas lehet mind a hazai, mind a határokon átnyúló eurobeszedésekre, köztük csoportos beszédésekre is. Azonban e fizetési modell sem lesz alkalmas más devizákban pl. USD, angol font stb. kiegyenlítendő összegek beszedésére.

16. VAN-E RÉSZTELJESÍTÉS A CSOPORTOS BESZEDÉSÉNÉL?

Nincs részteljesítés a csoportos beszédés alkalmazásakor. Ha nem áll rendelkezésre a kötelezett bankszámláján a szükséges fedezet, akkor számlavezető bankja nem terhelheti meg bankszámláját részösszeggel, mivel azt jogszabály tiltja. A hatályos, vonatkozó MNB-rendelet ugyanis a következőket mondja ki.

A csoportos beszédésre vonatkozó megbízás sorba nem állítható, részfizetés arra nem teljesíthető, fedezet hiányában a hitelintézet a megbízás teljesítését visszautasítja.

17. JÓVÁHAGYHATOM-E EGYENKÉNT A CSOPORTOS BESZEDÉSEKET?

Igen, erre elvben van lehetőség. A gyakorlatban azonban figyelemmel kell arra lennünk, hogy az egyes bankok a csoportos beszédhez kapcsolódó szolgáltatásai és azok igénybe vehetőségének csatornáit különbözőek olyan szempontból, hogy a beszédő által benyújtott terhelésről még a bank-számlánk megterhelése előtt értesítenek-e bennünket vagy sem, mivel az érvényes jogszabály ezt nem teszi kötelezővé számukra.

Ha úgy választottunk annak idején számlavezető bankot, hogy e szolgáltatás meglétét is mérlegeltük, akkor a bankunktól is – tehát nemcsak a beszédő elszámolásából és a hozzácsatolt számlából – értesülhetünk az esedékes terhelésről (pl. egy SMS-ben), és így módunk lehet nemcsak az adott terhelés engedélyezésére, hanem a terhelés visszautasítására, letiltására is. Adott esetben engedélyünk megadását vagy a terhelés letiltást végrehajthatjuk úgy, hogy nem kell személyesen felkeresnünk számlavezetőnket, az általa biztosított internet- vagy telebanki, esetleg mobilszolgáltatás igénybevételével is rendelkezhetünk a terhelés sorsáról.

Letiltással leggyakrabban akkor élünk, ha a beszédés összgerőségét vitatjuk. Tudnunk kell, hogy számlavezető bankunknak nem feladata a letiltás indokoltságát és jogszerőségét vizsgálni, csupán tudomásul kell vennie döntésünket, és annak megfelelően kell eljárnia.

18. MIBEN MÁS AZ ELSŐ BESZEDÉS?

Az első beszédést megelőzi a felhatalmazás megadása, annak a beszédő által történő visszaigazolása, valamint a szolgáltatásról szóló számla, tehát a számlán megjelenő első terhelés nem fog minket váratlanul érni.

A felhatalmazás megadása és az első teljesítés között azonban esetenként hosszú idő is eltelhet, különösképpen, ha a szolgáltatásért csak negyedéves vagy éves rendszerességgel kell fizetnünk, vagy ha a felhatalmazás csak egy jövőbeni időpontban lép érvénybe.

Ha eddig postai készpénzátutalási megbízással („sárga csekkel”) fizettünk, az első beszédést megelőzően már csekket nem, hanem csak számlát kapunk a szolgáltatótól, amelyen ilyenkor a szolgáltató jelzi, hogy a számla kiegyenlítése (az esedékesség napján) beszédéssel történik, esetleg feltünteteti azt a számlaszámot is, amelyikre a felhatalmazás vonatkozik.

19. HOGYAN TÖRTÉNIK MEG A BESZEDÉS?

A beszédés két hitelintézet (a fogyasztó és a szolgáltató bankja) és az elszámolóház (a GIRO Zrt. által működtetett Bankközi Klíring Rendszer, BKR) közreműködésével történik meg. Amennyiben a beszédő és a kötelezett ugyanannál a hitelintézetnél vezeti számláját, úgy a kötelezett bankja minden tevékenységet saját maga végez el.

Amit látni fogunk:

Első lépésben számla érkezik a szolgáltatótól, ez legkésőbb a beszédés megtörténte előtt 6 munkanappal megtörténik.

A számlát/bizonylatot ellenőriznünk kell, és ha rendben találjuk, akkor nincs tennivalónk (kivéve, ha hitelintézetünkkel korábban arról állapodtunk meg, hogy minden beszédést egyedileg jóváhagyunk, ekkor természetesen a jóváhagyást meg kell tenni). Természetesen arról, hogy a számlán a beszédés napján („értéknapi”) a beszédés összegének megfelelő fedezet legyen, nekünk kell gondoskodni, mert a bank a fedezetlen beszédéseket nem teljesíti.

Ha a számlán szereplő összeget tévesnek ítéljük, a beszédést letilthatjuk a számlavezető bankunknál (vagy egyedi jóváhagyásra vonatkozó banki szolgáltatás esetében a jóváhagyást nem adjuk meg a beszédéshez). A számlavezető banknál a beszédendő tétel már 4 munkanappal az értéknapi előtt ott várakozik, tehát van idő letiltani. A letiltást legkésőbb a számlán is szereplő terhelési napot megelőző munkanap reggel 9 óráig lehet megtenni (de a bankok saját döntésük alapján ennél későbbi időpontban is elfogadhatják a letiltást, és sok banknál a terhelés napján is lehet tiltani a beszédést). Ezzel párhuzamosan célszerű a szolgáltatóval is kapcsolatba lépni, hogy tisztázzuk a számlázással kapcsolatos tévedést.

A beszédés előre jelzett napján („értéknapi”) bankszámlánkat megterhelik.

2. keretes írás: ami a háttérben történik (l. 3. ábra, 10. oldal):

- (a) A beszédő benyújtja a beszédési megbízását a saját bankjához.
- (b) A beszédő bankja ellenőrzi a megbízást, és
- (c) továbbítja az elszámolóházhoz, amely
- (d) továbbküldi azt a kötelezett bankjához.
- (e) A kötelezett bankja megvizsgálja a kérést, hogy megfelel-e az általunk adott felhatalmazó levélben foglaltaknak (pl. idő- és értékhatárok), megfelelés esetén tárolja a teljesítés napjáig, majd
- (f) a terhelési napon teljesíti, amennyiben nem érkezett letiltás és van elegendő fedezet.
- (g) A pénz a fent bemutatott csatornákon ellentétes irányban eljut a beszédőig.

20. MI VÉDI A SZÁMLÁMAT A JOGOSULTALAN TERHELÉSEKTŐL?

Arra, hogy számlánkat jogosulatlanul ne terhelhessék meg, egyfelől a felhatalmazás szolgál, amelyben feltüntetjük, hogy mely szolgáltató által, milyen ügyfél-azonosító kóddal kezdeményezett beszedést teljesíthet bankszámlavezetőnk a felhatalmazásban foglalt egyéb feltételek hibátlan teljesülése esetén. Másfelől a szolgáltatók a technikai lebonyolítás miatt felvételt nyerne a GIRO Zrt. által vezetett adatbázisba (ún. UGIRO-katalógus). A kialakított rendszer biztosítja, hogy csak az adatbázisba felvételt nyert szolgáltató kezdeményezhet beszedést. A pénzügyi üzenetben a beszedő a saját azonosításán túlmenően azonosítja az ügyfelét is, amelyet a bankunk ellenőriz, így kizárva azt, hogy a beszedő más ügyfél tartozását szedje be tőlünk. A bankunk ellenőrzi továbbá, hogy adtunk-e meg felső limitösszeget, illetve jelöltünk-e meg időpontot a felhatalmazás lejártára vonatkozóan. A felhatalmazó levélben foglaltaknak pontosan meg nem felelő beszedést a bankunk visszautasítja.

21. HONNAN TUDJUK MEG, HA A BESZEDÉS NEM TELJESÜLT?

Ha a beszedés nem teljesült, azt a legközelebbi bankszámlakivonaton fogjuk látni. Ezen túlmenően abból is értesülünk, ha a beszedő a nem fizetés tényéről tájékoztató levelet (és mellé „sárga csekket”) küld.

A beszedés nem teljesülésének leggyakoribb oka, hogy a terhelendő számlán lévő pénz nem nyújt elég fedezetet a beszedés teljesítéséhez. A beszedő nem köteles többször megpróbálni a beszedést, de megteheti.

Ha a beszedő felkínál több beszedési időpontot, célszerű olyan beszedési időpontot választani, amely közel esik a rendszeres jövedelmünk számlára érkezéséhez. Ezzel elkerülhető a beszedések fedezetlenség miatti visszautasítása.

Előfordulhat még, hogy a beszedés azért nem teljesül, mert a felhatalmazó levél még nem érkezett meg a kötelezett bankjához. Ez gyakorlatilag csak az első beszedéskor jelentkezhet problémaként, ha a beszedőnél adtuk le a felhatalmazásunkat. A csoportos beszedés folyamatszabványa szerint a felhatalmazás akár 2-3 hétig is „utazhat”, mire a kötelezett bankjához ér. Még tovább tarthat a felhatalmazási folyamat, ha a felhatalmazást pontatlanul vagy tévesen töltjük ki. Ezért is fontos, hogy mindig pontosan kitöltött felhatalmazást adjunk le.

A beszedés nem teljesülésének oka lehet még, hogy az általunk megadott értékhatárba ütközött a beszedés összege. Egyes szolgáltatók ilyenkor beszedés helyett eleve „sárga csekkes” számlát állítanak ki. Tudni kell, hogy mivel részteljesítés a csoportos beszedés esetében nem lehetséges, ilyenkor a beszedési megbízás (a teljes összeg) visszautasításra kerül.

Végül a beszedés nem teljesülésének oka lehet, ha lejárt a felhatalmazás érvényessége.

22. IDŐBEN TUDOMÁST SZERZEK-E ARRÓL, HA ESETLEG TÚLSZÁMLÁZ A BESZEDŐ?

Jogszabály szerint a beszedő a számlánk megterhelését megelőzően 6 munkanappal köteles a szolgáltatásról szóló számlát eljuttatni hozzánk. Így lehetőségünk van a számlázott összeg pontosságáról meggyőződni, mielőtt bankszámlánkat megterhelik. Amennyiben eltérést tapasztalunk, rendelkezhetünk a beszedés letiltásáról. Ilyen esetekben mindenképpen érdemes és fontos felvenni a kapcsolatot a beszedővel.

Ha rendszeres beszedésről és mindig azonos összegről van szó (pl. társasházi közös költség), akkor a beszedőnek lehetősége van arra, hogy csak évente egyszer küldjön értesítést.

23. MIT TEHETEK, HA VITATOM A SZOLGÁLTATÓ ÁLTAL A SZÁMLÁN MEGJELENÍTETT ÖSSZEGET?

A szolgáltató köteles a szolgáltatásról kiállított számlát (elszámolást) a terhelési nap előtt legalább 6 munkanappal részünkre mint fogyasztó (kötelezett) részére megküldeni. E kötelezettségétől mentesülhet akkor, ha a beszedni kívánt összeg hosszabb ideig változatlan (pl. átalánydíjat fizetünk). Így módunkban áll megvizsgálni a terhelendő összeg nagyságát és jogosságát, adott esetben letiltani a bankunknál az összeg kiegyenlítését. A vonatkozó MNB-rendelet szerint a kötelezett, ha a bankszámláját vezető hitelintézet üzletszabályzatában későbbi időpontot nem jelöl meg, a terhelési napot megelőző munkanap reggelén 9 óráig a csoportos beszedési megbízás teljesítését letilthatja a bankszámlát vezető hitelintézetnél. Tudnunk kell, hogy a vonatkozó szabály értelmében letiltást csak a teljes összeg ellen tehetünk. Letiltás esetén a hitelintézet a letiltásban foglaltak szerint jár el, a letiltás indokoltságát és jogosságát nem vizsgálja.

Az egyes bankok csoportos beszedéshez kapcsolódó szolgáltatásai különbözőek abban a tekintetben, hogy a beszedő által benyújtott terhelésről még a bankszámlánk megterhelése előtt értesít-e bennünket, mivel az érvényes jogszabály részükre ilyen kötelezettséget nem állapít meg. A bank nyújthat olyan extra szolgáltatást, hogy SMS-ben értesít minket a tervezett terhelésről. Adott esetben a letiltást végrehajthatjuk úgy, hogy személyesen felkeressük számlavezetőnket, vagy az általa biztosított internet- vagy telebanki, esetleg mobilszolgáltatás segítségével is. Letiltással akkor kell élnünk, ha a beszedés jogosságát,összecszerűségét vitatjuk. Számlavezetőnknek nem feladata a letiltás indokoltságát és jogszerűségét vizsgálni, csupán tudomásul kell vennie döntésünket, és annak megfelelően kell eljárnia. Mindez persze nem jelenti azt, hogy a beszedő által kezdeményezett terhelés nem jogos követelést testesít meg részéről. Ha a letiltásunk e kétségünkön alapulna, akkor tanácsos minél előbb felvenni a kapcsolatot a beszedővel és tisztázni a helyzetet.

A letiltás mindig az adott, konkrét beszedésre vonatkozik. Ha az egyeztetés során kiderül, hogy jogos volt a kifogásunk, de a beszedő részéről a beszedési gyakorlat a továbbiakban sem változik, akkor vehetjük azt fontolóra, hogy az adott beszedőre vonatkozó felhatalmazásunkat visszavonjuk.

Sok vitás és mind a beszédőre, mind ránk nézve kellemetlen helyzetet megelőzhetünk, ha felhatalmazásunk megadásakor élünk a felhatalmazás adta biztonsági eszközzel. Kötelezettként már eleve a felhatalmazás megadásakor védekezhetünk az olyan terhelésekkel szemben, amelyek tapasztalataink alapján irreálisan magas összegűek, mégpedig úgy, hogy a felhatalmazás nyomtatványon kitöltjük a „teljesítés felső értékhatára” rubrikát. Ilyen limiten felüli összegek beszédését a bankunknak kötelező visszautasítania.

Mind az eleve meghiúsult, mind a letiltott esetek alkalmával azonban mindig tisztázni szükséges azt a vélt vagy valós okot, aminek alapján a fogyasztó kizárta, illetve letiltotta bankjánál a fizetést. A helyzet tisztázásához a szolgáltatónak és fogyasztónak kapcsolatba kell lépnie egymással, ezért a fogyasztó oldaláról tanácsos, ha ezt mielőbb megteszi. Ugyanakkor a felső értékhatárt nem célszerű túl alacsonyan sem meghatározni, mert akkor előfordulhat, hogy (pl. éves díjmelést követően) egyébként jogos beszédési megbízásaink nem teljesülnek, és újra magunknak kell külön egyedileg gondoskodni ezek kiegyenlítéséről.

24. HOGYAN TUDOM LETILTANI A BESZEDÉST?

Amennyiben nem értünk egyet a beszédni kívánt összeggel, akkor azt a számlavezető bankunknál – indokolás nélkül – letilthatjuk. A letiltásra sok banknál telebankon, internetes banki szolgáltatáson keresztül is van lehetőség, nem csak személyesen. A jogszabályok adta keretek szerint a beszédés esedékességét megelőző munkanapon reggel 9 óráig lehet kifogást emelni, de sok banknál még a teljesítés napján is lehetőség van erre. Kifogás csak a teljes összeg ellen tehető, és a letiltás mindig egy adott beszédésre (tranzakcióra) vonatkozik.

Amennyiben a bankunk lehetővé teszi, hogy az egyes beszédéseket előzetesen jóváhagyjuk (pl. telefonon vagy sms-ben), akkor a jóváhagyás megtagadása is egyenértékű a letiltással. Nem kell továbbá letiltani a vitatott összegről szóló beszédést, ha olyan teljesítési értékhatárt állítottunk be, amelyet a vitatott beszédés összege meghalad.

25. MI TÖRTÉNIK, HA A BESZEDŐ NAGYOBB ÖSSZEGGEL TERHELTE MEG A SZÁMLÁMAT, MINT AMI NEKI JÁRNA?

Mivel az általunk igénybe vett szolgáltatások havi fogyasztásáról tapasztalatunk van, meg tudjuk határozni az árak ismeretében, hogy körülbelül milyen összegű lehet az adott időszakra vonatkozó számlánk értéke, ezért ésszerű, ha az adott szolgáltatáshoz kapcsolódó felhatalmazásunk kitöltésekor nem hagyjuk üresen a „teljesítés felső értékhatára” rubrikát. Ha ezt megtesszük, máris sokat tettünk annak érdekében, hogy megelőzzük az esetleges túlszámlázások tisztázásával kapcsolatos utánajárást és az ezzel járó kellemetlenségeket.

Ezután, ha mégis előfordulna ilyen eset, a szolgáltatóhoz kell fordulnunk annak érdekében, hogy tisztázhassuk kifogásunkat az adott összeg beszédésével, bankszámlánk megterhelésével kapcsolatban. A tisztázhatóság alapja, ha ügyfélként rendelkezünk a szolgáltatói szerződésben foglalt összes azonosító adattal és pontos, hiteles mérési adatokkal az adott szolgáltatás igénybevételét,

illetve fogyasztását illetően. E megalapozott bejelentésünket (panaszunkat) követően a szolgáltatónak ki kell vizsgálnia az ügyet, aminek eredményeképpen ki kell derülnie, hogy az általa beszedett összeg helyes vagy téves volt. Ha ez az eljárás nem hozna kielégítő eredményt számunkra, akkor panasszal fordulhatunk a fogyasztóvédelmi szervezethez, és/vagy peres útra terelhetjük az ügyet.

Jelenleg a csoportos beszédésre vonatkozóan az érvényes jogszabályok nem állapítanak meg olyan szabályt, hogy ilyen esetekben a fogyasztó saját bankjánál kezdeményezhesse a kifogásolt összeg automatikus visszaszedését, minden ilyen vitás esetben a szolgáltatót kell megkeresnünk és tőle kérnünk a rendezést. Azonban a közeljövőben, még 2009 vége előtt (az EU pénzforgalmára kidolgozott irányelvnek – Payment Services Directive – hazai jogba történő átültetése után) a pénzforgalmi jogszabályok ebben az értelemben ki fognak egészülni egy olyan művelettel, amely lehetővé teszi azt, hogy vitatott beszédések előfordulásakor, bizonyos feltételek teljesülése esetén a kötelezett (fogyasztó) saját bankjától rövid időn belül, a szolgáltató bevonása nélkül visszakapja a vitatott beszédés összegét. Természetesen ezen művelet végrehajtása azt eredményezi, hogy a kötelezett (fogyasztó) által a beszedő javára történő fizetés nem valósul meg, ezért nagy valószínűséggel a beszedővel való későbbi egyeztetés kényszere ilyen esetekben is megmarad. Erről bővebben a 45. és 46. kérdésekben olvashat.

26. MI A TEENDŐM, HA TÉVES, JOGOSULATLAN TERHELÉST LÁTOK A SZÁMLÁMON?

Bankunk a beszédés teljesítéséről a számlakivonatában értesít minket.⁶ Jogosulatlannak az a terhelés tekinthető, ami megfelel az alábbi feltételek valamelyikének:

- (a) nem érvényes felhatalmazás alapján terhelték,
- (b) az érvényes felhatalmazás rendelkezéseivel ellentétesen teljesült,
- (c) nem a hozzánk érkezett számlán szereplő összeget szedték be,
- (d) esetleges dupla beszédés.

Ha jogosulatlan terhelést látunk a számlánkon, vegyük fel a kapcsolatot számlavezető bankunkkal (hívjuk fel a telefonos ügyfélszolgálatot vagy keressük fel az egyik fiókját), ahol a banki ügyintéző segítségével tisztázhatjuk, hogy a bank vagy a beszedő felelős a jogosulatlan terhelésért. Ezután a reklamációt ott indítuk el, ahol a hiba felmerült. Fontos, hogy nem kell aggódnunk, mert a téves terhelések túlnyomó része csak adminisztrációs hiba folytán következik be, és a tévesen terhelt pénzt mindenképpen visszakapjuk.

⁶ Ez minden bank kötelessége, de természetesen külön szolgáltatásként több bank nyújtja a minden számlaműveletről történő, külön SMS-ben való értesítés szolgáltatását is. Továbbá, ha rendelkezünk internetbanki eléréssel is, akkor természetesen azon keresztül is szorosan nyomon tudjuk követni a számlánkon végzett műveleteket, és értesülhetünk a jogosulatlan terhelésekről már a számlakivonat kézhezvétele előtt is.

Néhány példa, hogy milyen téves terhelés fordulhat elő

Eset	Ki hibázott?	Mi a teendő?
A számlán kisebb összeg szerepel, mint amit beszédtek.	A beszedő	Egyeztessük a beszedővel a fogyasztott szolgáltatás mennyiségét, árát. Nézzünk utána, nem korábbi díjtartozás miatt szedtek-e be magasabb összeget.
Beszédtek azt az összeget, amelyet már „sárga csekken” korábban befizettünk.	A beszedő vagy a bank	Bankunknál érdeklődjünk, hogy mi történhetett. Elképzelhető, hogy újonnan adott felhatalmazását a bank hamarabb léptette érvénybe, mint amit kértünk vagy amire számítottunk. Elképzelhető az is, hogy a beszedő azért küldött ki „sárga csekket”, mert még nem értesült arról, hogy a csoportos beszedési felhatalmazásunk életbe lépett.
Visszavontuk a felhatalmazást, mégis megterhelték a számlánkat.	A bank	Ebben a nem túl valószínű esetben bankunk hibázott, mert felhatalmazás nélkül terhelte meg számlánkat. A banknak kötelessége helytállni az ebből fakadó esetleges károkért. Ilyen esetekben bankunk ügyfélszolgálatát kell felkeresnünk (telefonon vagy az egyik fiókban). Amennyiben a beszedést már teljesítették, a felhatalmazást csak a következő naptól kezdődően vonhatjuk vissza. Erről a rendelkezésünket fogadó banki alkalmazottnak tájékoztatnia kell.

27. HOVÁ TUDOK FORDULNI PANASZ ESETÉN?

Attól függően, hogy a panasz a beszedés mely szereplőjére vonatkozik, a beszedőnek vagy a saját bankunknak a panaszkezelési folyamatát kell követni.

Ha a beszedővel (szolgáltatóval) kapcsolatban merül fel a panasz – pl. túlszámlázás miatt, vagy mert nem küldték ki a szolgáltatásról szóló számlát a terhelést megelőzően –, akkor először a szolgáltató ügyfélszolgálatát keressük a panasz rendezése céljából. Amennyiben nem adnak érdemi orvoslást, a panaszt írásban ismételjük meg. Ha ez sem vezet eredményre, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséghez lehet fordulni, illetve egyes, hatóságok által felügyelt beszedők (pl. telekommunikációs szolgáltatók) esetében az illetékes felügyeleti hatósághoz.

<http://www.nfh.hu/portal/informaciok/iroda/Irodak.html>

Ha a panasz a számlavezető hitelintézetünkkel kapcsolatban merül fel, először az adott hitelintézeti ügyfélszolgálatot vagy a számlavezető fiókot, majd a hitelintézet panaszkezeléssel foglalkozó részlegét, végső esetben a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét kereshetjük a panasszal.

http://www.pszaf.hu/engine.aspx?page=pszafhu_ugyfelszolgalat

28. MIT ÉRTÜNK BANKVÁLTÁS ALATT?

Bankváltás alatt általában a számlakapcsolat teljes megszüntetését és minden szolgáltatás egy másik hitelintézethez való áthelyezését értjük. Jelen kiadványunkban lévő tanácsokat azonban akkor is érdemes megfogadni, ha a jelenlegi számlánkat nem kívánjuk megszüntetni. Bankváltáshoz hasonló eset, ha ugyanazon a bankon belül másik számlára (új számlaszámra) kívánjuk átirányítani a bankszámlánkon igénybe vett szolgáltatásokat, például, ha a családon belül több személynek van bankszámlája, és azokat össze kívánjuk vonni egy bankszámlára.

Bankváltás során a meglévő felhatalmazásokat meg kell szüntetni és azokat az új bank számára újra meg kell adni. Erre azért van szükség, mert a bankunk csak ezen nyilatkozat birtokában jogosult a számlánk megterhelésére.

29. MIT KELL TENNEM, HA MÁSIK SZÁMLÁRÓL KÍVÁNOM KIEGYENLÍTENI A KÖTELEZETTSÉGEIMET?

A kötelezett bankja köteles a kötelezett kérésére az érvényben lévő felhatalmazásokról igazolást kiadni. Az igazolás másik banknál benyújtható új felhatalmazásként. A kért felhatalmazáslistával egyszerűen és nyomtatványok kitöltése nélkül lehet felhatalmazásokat az új számlavezetőhöz áthelyezni.

Másik egyszerű megoldás a felhatalmazások áthelyeztetésére, ha a beszedéssel fizetett számlákat az új bankhoz bevisszük, ahol a banki ügyintéző azokból rögzíti a szükséges adatokat és érvényesíti az új felhatalmazást.

A fenti két eljárás nem jelenti egyben az eredeti felhatalmazás törlését! A régi felhatalmazást a régi bankszámlán a kötelezettnek célszerű törölnetnie. A beszedő mindig a birtokában lévő legfrissebb adatok alapján küldi ki beszedési megbízását.

Bankváltás során érdemes mind a régi, mind az új bankszámláján legalább egy hónapig megfelelő fedezetet biztosítani, hogy a bankváltási folyamat során érkező terhelések – a folyamat előrehaladtának függvényében – vagy még a régi vagy már az új bankszámláról teljesülni tudjanak. Ne felejtjük el, hogy a beszedőnek 5 munkanappal (1 héttel) a terhelés napja előtt már el kell indítania a beszedési kéréseket. Célszerű a régi bankszámlára érvényes felhatalmazásokat csak akkor törölnetni, ha az új bankszámláról már sikeresen megtörtént az első beszedés.

30. MIRE CÉLSZERŰ ODAFIGYELNI BANK- VAGY BANKSZÁMLAVÁLTÁS ESETÉN?

Bankváltáskor célszerű figyelembe venni az ügyintézés időigényét. Mielőtt megszüntetnénk a régi bankszámlát, nyissuk meg az új számlát. Érdemes ügyelni arra, hogy a bankváltás idejére, ami kb.

1 hónap, mindkét számlánkon legyen annyi fedezet, amelyből az érvényben lévő csoportos beszédések teljesíthetők.

Ügyeljünk továbbá arra, hogy ha a felhatalmazást a beszédés esedékességének közelében szüntetjük meg, akkor nekünk kell megoldást találni arra, hogy az adott fizetendő összeget a szolgáltatóhoz eljuttassuk. Ilyenkor „sárga csekken” vagy egyszerű átutalással egyenlíthetjük ki a szolgáltatás ellenértékét.

Az új bankszámlaszámra érvényes felhatalmazások megadásával egyidejűleg a régi bankszámlára vonatkozó felhatalmazások nem törölődnek. Ezek törlését külön kérni kell a (rég) bankunknál. Célszerű ezt akkor megtenni, amikor az új bankszámlaszámról sikeresen megtörténik az első beszédés.

A szolgáltató mindig a nála aktuálisan érvényben levő egyetlen bankszámlaszámra indít beszédést.

II. Tanácsok beszedőknek

31. MIT KELL TENNI CSOPORTOS BESZEDÉS ALKALMAZÁSA ESETÉN?

A csoportos beszedés nem része a bankok kötelező pénzforgalmi alapszolgáltatásának, hanem külön megállapodást igényel. Sok bank teszi lehetővé ügyfeleinek, hogy csoportos beszedéssel jussanak hozzá a követelésekhez. A pénzügyintézet kiválasztása során javasolt több banktól ajánlatot kérni, és az általuk nyújtott összes szolgáltatás minőségét és kondícióit együttesen mérlegelni.

Új beszedők esetén adataikat a GIRO Zrt. által vezetett központi nyilvántartásba is fel kell venni (lásd következő kérdés), ellenkező esetben a beszedések benyújtása nem lehetséges! A módosítási igények befogadása minden hónap 11. napjáig tart és a következő hónap 1-jén lép életbe. A határidő utáni kérelmek csak a következő utáni hónapban lépnek életbe, ezért ügyelni kell a határidő betartására!

32. MI A KÖZPONTI NYILVÁNTARTÁS („UGIRO-KATALÓGUS”)? HOGYAN LEHET BESZEDŐAZONOSÍTÓ KÓDOT KAPNI?

A központi nyilvántartás a magyarországi bankközi elszámolásforgalmat lebonyolító GIRO Zrt. által vezetett nyilvántartás, amely tartalmazza a beszedők és bankjaik adatait. Ezen adatok a fizetési mód zökkenőmentes lebonyolításához nyújtanak segítséget.

A beszedőről a katalógusból a következő információkat lehet megismerni:

- a beszedő kódját (ezt kell a beszedési megbízáson szerepeltetni, továbbá javasolt az ügyfél részére adott számlán is megadni),
- a beszedő rövidített, illetve teljes nevét, továbbá a székhelyét,
- a kapcsolattartó nevét és elérhetőségét (cím, telefon),
- a felhatalmazások kezelésére vonatkozó információkat (bankon keresztül kéri-e a felhatalmazásokat továbbítani, ez melyik bank, befogad-e felhatalmazást ügyféltől, fedezethiányos tételeket hogyan kezel, az új felhatalmazásoknál mikor van az első terhelés időpontja).

A bankokról a katalógusból a következő információk érhetők el:

- a bank 3 karakteres kódja, rövid neve, teljes neve, székhelye,
- a kapcsolattartó neve és elérhetőségei (cím, telefon),

- ha van, akkor azon bankkód, amelyen keresztül a szolgáltatást igénybe veszi (ez lehet egy partnerbank kódja is),
- indít-e, fogad-e csoportos átutalásokat, melyik szabvány szerint nyújtja be azokat,
- indít-e, fogad-e csoportos beszedéseket, melyik szabvány szerint nyújtja be azokat,
- kér-e a csoportos beszedésekről részletes statisztikát („DE TSA”),
- a felhatalmazó leveleket a bank központja fogadja, vagy a fiókjai (ez postai eljuttatásnál számít).

A központi nyilvántartás célja, hogy elősegítse a csoportos fizetések zökkenőmentes lebonyolítását, és az érintett felek könnyen felvehessék egymással a kapcsolatot a felmerülő problémák mielőbbi kezelése érdekében. A katalógusba való bekerülés (amely ingyenes) a fizetési mód alkalmazásának egyik gyakorlati (technikai) előfeltétele.

A központi nyilvántartás havonta egyszer frissül. Bármely hónap 11. napjáig a GIRO Zrt.-nek benyújtott változtatási igény a következő hónap első munkanapjától lép életbe. A 11-i határidő letelte után benyújtott igények értelemszerűen egy hónapos késéssel lépnek életbe, ezért ügyelni kell a határidő betartására!

A látszólag korai határidő oka az, hogy a csoportos beszedéseket a terhelési nap előtt legalább 5 munkanappal el kell juttatni a címzett bankjához, de a BKR 10 naptári nappal előre már befogad tételeket. A hibás tranzakciók kiszűrése érdekében az elszámolási rendszernek ezért már az előző hónap közepén ismernie kell a következő havi érvényes katalógust.

A központi nyilvántartást a GIRO Zrt. minden hónap utolsó hetében továbbítja a bankokhoz, így a beszedő is ekkor várhatja azt bankjától.

33. IGÉNYBE VEHETŐ-E TÖBB BANKTÓL IS SZOLGÁLTATÁS EGYSZERRE?

Igen, ez lehetséges és a gyakorlatban sok beszedő több banknál is benyújt beszedési megbízást. A bankok jellemzően a „házon belüli” beszedésekre kedvezőbb kondíciót tudnak kínálni, ezért nagyszámú ügyfélkör esetén ez megfontolandó.

Mindenképpen ki kell azonban a bankok közül választani egyet, amelyhez a GIRO Zrt. a többi banknál megadott felhatalmazó leveleket elektronikus úton továbbítja. A beszedő ezeket a kijelölt bankon keresztül kapja meg. A beszedéseket (jóváírásokat) pedig természetesen azon bankon keresztül, amelynél azokat benyújtották.

34. MIT KELL TENNI EGYEDI ADATTARTALMÚ FELHATALMAZÓ LEVÉL KÉSZÍTÉSEKOR?

Az MNB-rendelet szabványos nyomtatvány használatát írja elő a csoportos felhatalmazás megadásánál. Ennek fő oka az ügyfélvédelem: az ügyfél a szokásos formában és adattartalommal kell, hogy kitöltse a nyomtatványt, illetve egy kitöltési útmutatót talál a hátoldalon, ami segíthet számára a kitöltésnél vagy a későbbiekben, ha módosítani kívánja a felhatalmazását.

A rendelet ugyanakkor lehetővé teszi egyedi nyomtatványok alkalmazását is, amely azonban engedélyköteles. Az MNB nem tekinti engedélykötelesnek azon nyomtatványokat, amelyek szabványosak, de bizonyos mezők (például jogosult neve, beszédőazonosító) előre ki vannak töltve, de engedély kell minden olyan nyomtatványhoz, amely a szabványostól eltér akár szövegben (pl. a biztosítóknál az ügyfélazonosító helyett alkalmazható a kötvényszám), akár megjelenési formájában (ideértve a nem szabványos méretet vagy grafikai elemek, pl. céglogó alkalmazását).

Az engedélyezést az MNB Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás szervezeti egysége végzi.

35. MIT KELL TENNI A BESZEDŐNEK A (PAPÍRON) BENYÚJTOTT FELHATALMAZÓ LEVELEKKEL?

A felhatalmazó levél a kötelezett és az ő bankjának a megállapodása, amelyet a felek a jogosulttal is ismertetnek (a kötelezett lehet, hogy nem is ügyfele a jogosultnak!). Ezért (továbbá az aláírásvizsgálat miatt) a felhatalmazó levelet (az eredeti példányt) 5 munkanapon belül továbbítani kell a kötelezett számláját vezető bankhoz.

Az elküldés előtt ellenőrizni kell, hogy a jogosultra vonatkozó adatok helyesen lettek-e kitöltve (létezik-e az ügyfél, a neve, címe, ügyfél-azonosító kódja helyes-e), továbbá érdemes áttekinteni a felhatalmazás időtartamát, a limitösszeg megfelelőségét. Amennyiben a kötelezett a jogosult munkatársai, megbízottai jelenlétében tölti ki a felhatalmazó levelet, úgy ezekre fel kell hívni a figyelmet!

A kötelezett számláját vezető hitelintézet szintén ellenőrizni fogja az adatok helyességét (létező ügyfél, helyes számlaszám, helyes aláírás stb.).

36. HONNAN LEHET MEGTUDNI, HOGY HOVA KELL TOVÁBBKÜLDENI A (PAPÍRON) BENYÚJTOTT FELHATALMAZÓ LEVELEKET?

A központi nyilvántartás tartalmazza az egyes bankok címét, továbbá azt, hogy központilag vagy a fiókokban fogadják az ügyfelek által benyújtott felhatalmazásokat. Amennyiben a bank központilag kezeli a felhatalmazásokat, úgy a központi nyilvántartásban lévő címre kell küldeni postán a felhatalmazó leveleket.

A bankfiókok címeit a (szűkített) hitelesítő tábla tartalmazza, amely akár az MNB, akár a GIRO Zrt. honlapjáról letölthető.

<http://www.mnb.hu/Resource.aspx?ResourceID=mnbfile&resourcename=sht>

37. HONNAN LEHET MEGTUDNI, HOGY A KÖTELEZETT A BANKJÁHOZ BENYÚJTOTT EGY BESZEDŐT ÉRINTŐ FELHATALMAZÁST?

Amennyiben bármely bank egy beszedőt érintő felhatalmazó levelet kap az ügyfelétől, azt elektronikus formában a GIRO Zrt.-n keresztül továbbítja a beszedő bankjához. A beszedő számára a bankja (több bank esetén az erre a célra kijelölt, központi nyilvántartásban megjelölt bank) fogja továbbítani azt, a szerződésben foglaltak szerint.

38. MIT KELL TENNI A KÖTELEZETT BANKJÁNÁL BENYÚJTOTT FELHATALMAZÁSOKKAL?

A felhatalmazólevelekben foglalt adatok helyességét ellenőrizni kell. Az ügyfél adatait (név, cím, ügyfélazonosító kód) a belső nyilvántartással össze kell hasonlítani. Amennyiben az adatokban eltérés mutatkozik, úgy fel kell venni az érintett bankkal a kapcsolatot. A központi nyilvántartásból (az „UGIRO-katalógusból”) kikereshető az érintett bank kapcsolattartója és elérhetőségei.

Az elektronikus felhatalmazást minden esetben meg kell válaszolni! Amennyiben a felhatalmazás nem elfogadható, úgy azt a megfelelő visszautasítási kód használatával meg kell tenni. Ilyen indokok lehetnek például:

- nem létező ügyfél (fogyasztó),
- hibás ügyfélazonosító vagy pontatlan cím,
- ésszerűtlenül alacsonyan meghatározott teljesítési összeghatár.

A felhatalmazó levelek vizsgálatát körültekintően kell elvégezni, a beszedőbe, illetve a fizetési módba vetett bizalom csökkenésének elkerülése érdekében!

39. MI TÖRTÉNIK, HA A FOGYASZTÓ ÉS A KÖTELEZETT NEM UGYANAZ A SZEMÉLY?

Általában a szolgáltatás igénybe vevője fizet a szolgáltatásért, de a csoportos beszedés esetében a fogyasztó és a kötelezett lehet eltérő személy is (pl. a bankszámla a beszedő ügyfelének házastársa nevében van). A felhatalmazó levél nyomtatvány ezért megkülönbözteti a „fogyasztó”-t (a beszedő ügyfelét), illetve a „kötelezett”-et (akinek a számlájáról a fizetés meg fog történni). A szolgáltatásról szóló számlát továbbra is a fogyasztónak kell elküldeni, a kötelezettnek nem. Probléma (vita) esetén a fogyasztó feladata a kötelezett figyelmének felhívása a beszedés letiltására.

40. MIRE KELL ÜGYELNI A FELHATALMAZÁSOK TÖRLÉSE SORÁN?

Amennyiben az ügyfél bankot vált, úgy az esetek többségében az új bankjának előbb fog felhatalmazást adni a beszédések teljesítésére, minthogy a régi bankjánál törölné a már meglévőket. Néhány beszédő esetenként elköveti azt a hibát, hogy (helyesen) módosítja a nyilvántartásában az ügyfél adatait, majd annak a régi bankjától érkező törlés után tévesen eljárva, az új felhatalmazást törli, s ezek után a nyilvántartásában helytelenül az szerepel, hogy az ügyféltől nem lehet csoportos beszédessel beszélni. A beszédőnél ezért a belső eljárásokat, rendszereket úgy kell kialakítani, hogy ilyen problémák ne merüljenek fel!

Megjegyzés: az MNB pénzforgalmi rendelete tiltja azt, hogy új felhatalmazás megadása után a beszédő a régi számláról szedje be a pénzt, noha erre technikailag lehetősége van. Természetesen a tiltás az új beszédési megbízások megadására vonatkozik, az éppen folyamatban lévők teljesítésére nem.

41. HOGYAN (MILYEN FORMÁBAN) KELL BENYÚJTANI A BESZÉDÉST A BANKNAK?

A beszédési megbízások benyújtási formáját a csoportos beszédésre vonatkozó szolgáltatási szerződés kell, hogy tartalmazza. Amennyiben a szerződés a kérdésről nem rendelkezik, az MNB-rendelet szerint a beszédési megbízásokat az MSZ 16283-2:2001, a felhatalmazásokat pedig az MSZ 16283-3:2001 szabvány szerint kell benyújtani. Ezen szabványokat a Magyar Szabványügyi Testületől lehet megvásárolni (www.mszt.hu).

42. A SZÁMLA KIKÜLDÉSÉT KÖVETŐEN LEGHAMARABB MIKORRA NYÚJTHATÓ BE BESZÉDÉS?

Az MNB-rendelet alapján a beszédő köteles a számlát a terhelési nap előtt legalább 6 munkanappal a fogyasztó részére eljuttatni. Annak érdekében, hogy a kötelezett vita esetén letilthassa a beszédést, legalább 5 munkanappal a terhelési nap előtt be kell nyújtani a beszédő bankjához, hogy az időben továbbíthassa a megbízást a kötelezett bankjához.

43. MIT KELL TENNI, HA FEDEZETHIÁNY MIATT NEM TELJESÜL A BESZÉDÉS?

Fedezethiány esetén többféle lehetőség van:

- meg lehet kísérelni a beszédést néhány nappal később,
- ha nem ütközik a limithatárba, a következő hónapban esedékes számlával is be lehet szedni az összeget,

- készpénz-átutalási megbízást („sárga csekket”) lehet küldeni az ügyfélnek (lehetőleg csak többszöri sikertelen próbálkozást követően).

44. MIT KELL TENNI, HA EGYÉB OKBÓL NEM TELJESÜL A BESZEDÉS?

A csoportos beszedés (fedezethiányon kívül) az alábbi okok miatt nem teljesülhet:

Nem létező számlaszám

Ilyen visszautasítás akkor következhet be, ha

- a beszedő valamilyen oknál fogva felhatalmazó levél nélkül, téves számlaszámra küld beszédei kérést,
- a kötelezett bankja tévesen a „nem létező számlaszám” hibakódjával utasít vissza egy megszűnt számlaszám ellen érkező beszédést

Amennyiben ilyen hibaüzenet az első beszédés során érkezik, úgy ellenőrizni kell a felhatalmazó levélben lévő számlaszámot! Amennyiben a rendszerben tévesen szerepel az információ, úgy korrigálni kell azt, és meg kell ismételni a beszédést! Minden más esetben fel kell venni a kötelezett bankjával a kapcsolatot!

Megszűnt számlaszám

Ha egy ügyfélnek megszűnik a számlaszáma, úgy a bankjának ezt jeleznie kellene az érintett beszedők felé. Ebből következően ilyen hiba akkor keletkezhet, ha:

- a bank nem értesíti a beszedőket az ügyfél számlájának megszűnéséről,
- a bankok értesítik a beszedőket, akik ezt nem vezetik át a rendszerükön.

Ezért ilyen esetben ellenőrizni kell, hogy a legutóbbi sikeres beszédés óta érkezett-e információ a felhatalmazás megszűnéséről! Ha egy-egy bank ügyfelei vonatkozásában rendszeresen tapasztalhatóak ilyen esetek, úgy fel kell venni a bankkal a kapcsolatot, és fel kell hívni a figyelmüket a problémára!

Nem értelmezhető számlaszám

Ez a hiba a gyakorlatban nagyon ritkán fordul elő. Ebben az esetben a bankkal kell felvenni a kapcsolatot, és velük kell megbeszélni a konkrét problémát!

Név- és számlaszámeltérés

Ez a hiba szintén ritkán fordul elő a gyakorlatban, hiszen a hitelintézeteknek a teljesítést a számlaszám alapján kell elvégezniük, a nevet az MNB-rendelet alapján nem kell vizsgálniuk (ezt automatizáltan szinte lehetetlen lenne) – a felhatalmazási folyamat során pedig ez már manuálisan egyeztetésre került. A gyakorlatban akkor alkalmazzák, ha a számlaszám helyes, de az ügyfél azonosító kódja rossz.

Felhatalmazó levél hiánya

Amennyiben ilyen hibával kerül vissza a megbízás, az az alábbi okok miatt lehetséges:

- első beszédésnél, a kötelezett bankjában még nem rögzítették a felhatalmazó levelet, ez esetben meg kell ismételni a beszédést később,
- az ügyfél visszavonta a felhatalmazást, és a bank erről nem értesítette a beszédőt; vagy értesítette, de a beszédő nem vezette át (időben) a nyilvántartásában,
- téves kódhasználat a kötelezett bankja részéről.

Ebben az esetben ellenőrizni kell, nem első beszédés-e, illetve biztosan nem érkezett-e róla felhatalmazásüzenet! Ha nem, fel kell venni a kapcsolatot a kötelezett bankjával!

Ügyfél általi visszaküldés

Ez akkor történik, ha a kötelezett letiltja a konkrét beszédés teljesítését (pl. vitatja a számla összegét). Ebben az esetben fel kell venni a kapcsolatot az ügyféllel – ha ő még ezt nem tette volna meg!

Összeghatár feletti beszédés

Ilyen hiba az alábbi okok miatt lehetséges:

- a beszédő vagy hibásan vagy nem rögzítette a nyilvántartásában a kötelezett által megadott értékhatárt,
- a kötelezett bankja nem továbbította a beszédő számára a felhatalmazó levél módosítását (az is elképzelhető, hogy nem sokkal korábban módosították, és a banknak még nem volt ideje rögzíteni).

Ebben az esetben először a beszédőnek ellenőrizni kell, hogy hibázott-e, át kell tekinteni a beérkezett felhatalmazásüzeneteket! Amennyiben az ellenőrzés nem vezet eredményre, fel kell venni a kötelezett bankjával a kapcsolatot!

45. HOL TALÁLHATÓ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ A CSOPORTOS BESZEDÉSRŐL?

A csoportos beszédessel kapcsolatban – a számlavezető bankon kívül – a következő helyről szerezhető bővebb információt:

- MNB Pénzforgalmi rendelet (www.mnb.hu → Pénzforgalom → MNB Rendelet). Az ingyenesen letölthető rendelet 23. §-a tartalmazza a csoportos beszédre vonatkozó szabályokat.
- Csoportos beszéd szabványok (www.mszt.hu, MSZ 16283-2:2001, MSZ 16283-3:2001). Ezen szabványok tartalmazzák a bankok és a beszédő közötti adatsere formáját.

III. Változások a közeljövőben

46. MILYEN VÁLTOZÁSOK VÁRHATÓAK A KÖZELJÖVŐBEN?

Az Európai Bizottság és Parlament 2007 novemberében új irányelvet alkotott, amely a pénzforgalmi szolgáltatásokat szabályozza. Ez alapján minden uniós tagállamnak, így Magyarországnak is, törvényben kell az irányelv által lefektetett szabályokat kihirdetnie. Az irányelvben szerepel az MNB által már régóta megvalósítani kívánt fejlesztés: a visszatérítés. Ez azt jelenti, hogy az ügyfél a szokatlan mértékű terhelést utólag is visszakérheti a saját bankjától, a beszedő bevonása nélkül.

A visszatérítést minden olyan tranzakcióra alkalmazni kell majd, amikor a tranzakció pillanatában a konkrét összeg nem ismert, vagyis ide tartoznak egyes bankkártyás műveletek (pl. szállodaiszámla-előleg terhelése bankkártyára) és a csoportos beszedés is.

A visszatérítésre előreláthatóan 2009 novemberétől lesz lehetőség.

47. HOGYAN FOG MŰKÖDNI A CSOPORTOS BESZEDÉS VISSZATÉRÍTÉSE?

A csoportos beszedésnél a kötelezett egy általános felhatalmazást ad a bankjának, anélkül, hogy minden egyes konkrét műveletnél további egyedi engedélyeket adna. Ezért – ha a törvény hatálya lép – a kötelezett kérheti a beszedett összeg visszatérítését a saját bankjától.

Az irányelv ezt feltételekhez köti:

- az engedély a megadásának időpontjában nem tartalmazta a fizetési művelet pontos összegét (ez minden csoportos beszedésre igaz), és
- a fizetési művelet összege meghaladta azt az összeget, amely a fizető fél részéről ésszerűen elvárható volt, figyelembe véve korábbi fizetési szokásait, a keretszerződésében foglalt feltételeket és az ügy releváns körülményeit.

A beszedő bankja ezen feltételek vizsgálatától eltekinthet (vagyis dönthet úgy, hogy nem vizsgálja az összeg jogosságát). A visszatérítést a beszedés leterhelését követő 8 héten belül kell majd kezdeményeznie az ügyfélnek. A banknak – ha az ügyfél a feltételeket teljesíti – 10 napon belül vissza kell majd adnia a korábban beszedett összeget, vagy megindokolnia, hogy miért utasítja el a kérést.

„A csoportos beszéd” című kiadvány készítése idején hatályos, a fizetési mód szempontjából fontos jogszabályok

- 1959. évi IV. törvény a polgári törvénykönyvről
- 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről
- 2007. évi CXXXV. törvény a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről
- 2007. évi CXXXVI. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról
- 227/2006. (XI. 20.) Kormányrendelet a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről
- 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet a pénzforgalom lebonyolításáról

Fogalmi meghatározások

Bankszámla: a polgári törvénykönyv 529. §-a szerinti bankszámlaszerződés alapján megnyitott számla, amely elnevezésétől és pénznemétől függetlenül a számlatulajdonos pénzköveteléseinek és pénztartozásainak nyilvántartására, kezelésére szolgál, és amelynek terhére vagy javára – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzforgalmi jogszabályban meghatározott bármely fizetési mód (például egyszerű átutalás, csoportos beszedés) alkalmazható.

Bankszámlakivonat: az ügyfelek utólagos tájékoztatására szolgáló, a számlavezető bank által készített kimutatás, amely részletezi és egyben közli a bankszámla adott időszakra vonatkozó forgalmát és egyenlegét. Formáját tekintve lehet papír alapú vagy az ügyféllel kötött megállapodás alapján elektronikusan továbbítható.

Beszedő: A csoportos beszedést kezdeményező, a jóváírandó bankszámla tulajdonosa, más szavakkal jogosult, kedvezményezett, pl. szolgáltató.

Elszámolási rendszer: Fizetési megbízások elszámolása céljából létrejött megállapodás, ennek alapján kialakított eljárási szabályok és az azt támogató eszközök együttese. Egy elszámolási rendszernek minimum három tagja van: a rendszert gyakran egy elszámolóház üzemelteti, és a megállapodás része a kiegyenlítő bank kijelölése is (de a kiegyenlítés mozzanata már nem). A köznyelv az elszámolási rendszert gyakran azonosítja a fizetési rendszerrel. A bruttó elszámolási rendszer olyan átutalási rendszer, amelyben a pénz- (vagy értékpapír-) átutalások résztvevői közötti kiegyenlítésére tételenként kerül sor.

Elszámolóház: a hitelintézetek ügyfeleinek egymás közötti kis összegű fizetéseit lebonyolító társaság. Magyarországon ezt a funkciót a GIRO Zrt. látja el.

Fogyasztó: A szolgáltatás igénybe vevője.

Hitelintézet: Pénzügyi szolgáltatásokat végző pénzügyi intézmény, amely legalább betétet gyűjt vagy más visszafizetendő pénzeszközt fogad el a nyilvánosságtól, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt. Hitelintézet lehet bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet (takarékszövetkezet).

Home és office banking: Banki szolgáltatás, amelyen keresztül egy pénzügyi intézmény ügyfele telefon, televíziókészülék, terminál vagy személyi számítógép mint telekommunikációs hálózat használatával elérheti az intézmény számítógépes szolgáltatásait.

Jogosult: a csoportos beszedés összefüggésében a jogosult az a szolgáltató, aki a szolgáltatás ellenértékét pénzben szedi be.

Készpénz-átutalási megbízás: A hétköznapokban gyakran csak „sárga csekk” néven emlegetett készpénzátutalási megbízással egy számlatulajdonos javára teljesíthető készpénzbefizetés a postán vagy hitelintézetnél (a készpénz-átutalási megbízás valójában nem tekinthető csekknek, így ilyen elnevezése sem indokolt).

Kifogás: A fogyasztó (kötelezett) a szolgáltató számláját tartalmi és alaki szempontból megvizsgálva, ha azt nem tartja elfogadhatónak, akkor azokkal kapcsolatos kifogásait úgy juttathatja érvényre, hogy – ellenkező szabály hiánya esetén – legkésőbb a terhelési napot megelőző munkanap 9 óráig megtiltja bankjának, hogy számláját a kifogása tárgyát képező teljes összeggel megterhelje. A számlavezető bank a tiltás jogosságát – az azt megalapozó kifogás jogosságát – nem vizsgálja.

Kötelezett: a terhelendő bankszámla tulajdonosa (jellemzően a fogyasztó).

PIN-kód: Ezzel a kóddal igazolja az ügyfél magát és hogy jogosult egy adott szolgáltatáshoz hozzáférni – anélkül, hogy felkeresne egy bankfiókot. Ilyen szolgáltatás lehet például számlája egyenlegének ellenőrzése, átutalások indítása, pénzbefizetés a bankszámlára, mobiltelefon egyenlegének feltöltése.

Számlatulajdonos: a számlavezetővel számlaszerződést kötő fél, továbbá az a szervezet, amelynek a számlavezető jogszabály alapján számlát vezet.

Teljesítési nap: törvény vagy kormányrendelet, illetve a felek eltérő rendelkezésének hiányában a fizetési megbízás teljesítésének időpontja az a nap, amikor a pénzüsszeget a beszedési megbízás jogosultjának bankszámláján jóváírják.

Terhelés: a bankszámla egyenlegének csökkentése, amikor a hitelintézet az ügyfél bankszámlájáról meghatározott összeget levesz.

Terhelési nap: az a nap, amikor az ügyfél pénzügyi intézménynél nyilvántartott követelését a fizetési megbízás szerinti összeggel csökkentik.

Zsíró: Bankközi Klíring Rendszer (BKR), amelyet a GIRO Zrt. hitelintézeti elszámolóházaként működtet. A BKR – hétköznapi nevén zsíró – elsősorban az egyenként kis összegű, nem sürgős kereskedelmi és magáncélú fizetési megbízások nagy tömegének elszámolását végzi. A BKR-en keresztüli fizetéseket a rendszer jelenleg az éjszaka folyamán dolgozza fel, így legkorábban csak az átutalás indítását követő munkanapon juthat el az átutalt összeg a jogosult hitelintézetéhez, majd a jogosulthoz. Erre az átutalási megbízás megadásakor tekintettel kell lenni annak érdekében, hogy ne késsünk le egy esetleges fizetési határidőt.

A pénzforgalomról mindenkinek 3.

A csoportos beszédés

2009

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.